

Bigband stript op het podium

Het Brussel Jazz Orchestra begint zaterdag aan zijn nieuwe tournee 'Graphicology'. De stripverhalen van de Antwerpse tekenaar Philip Paquet vormen de basis van de muziek.

TOM PEETERS

'Er zit een tempo, een bepaalde swing in de tekeningen van Philip Paquet', zegt Frank Vaganée, artistiek leider van het Brussels Jazz Orchestra. 'Je voelt bijna dat de tekenaar zelf een amateurmuzikant is - een contrabassist nota bene - of op zijn minst dat hij vertrouwd is met het reilen en zeilen van de jazz.'

Antwerpenaar Philip Paquet (1973) brak elf jaar geleden door met 'Louis Armstrong', een graphic novel die de eerste stappen van Satchmo als muzikant volgt. De vrij sobere tekenstijl van de tekenaar, met veel zwart en witruimte, en hoogstens hier en daar wat rode of blauwe accenten, is duidelijk herkenbaar en al van in dat prille begin aanwezig. 'Toen was ik echt nog een jonge ongeleide hond. Nu komt daar toch wat meer vakmanschap bij kijken', zegt de tekenaar die ondertussen ook verhalen tekende over Charlie Parker en Miles Davis, tal van jazz-affiches en cd-hoezen ontwierp en met zijn tagtool ook live evenementen animeert. Tijdens 'Graphicology' krijgen zes van zijn verhalen een muzikaal verlengstuk, waaronder twee nieuwe verhalen: in een ervan gaat hij op zoek naar de roots van de blues, in een ander eist hij samen met het Brussels Jazz Orchestra zelf de hoofdrol op.

Het titelverhaal van 'Graphicology' doet dienst als scharnier tussen de andere strips en portretteert een bigband die een tekenaar achternazit. Daarmee alludeert Paquet op de vraag van het Brussels Jazz Orchestra of hij geïnteresseerd was in een gezamenlijk project. Vaganée: 'Een eerder project rond graphic novels viel in het water, maar ik bleef ervan overtuigd dat we toch iets met strips moesten doen. Omdat ik er zelf niet zoveel van wist, liep ik hier in Mechelen een stripwinkel binnen. Een verkoper vertelde me dat in Antwerpen een talentvolle tekenaar met een voorliefde voor jazz rondliep. Zijn stijl sprak me meteen aan.'

Het toeval wil dat Paquet op dat moment net gestopt was met het tekenen van jazzverhalen, dus de bandleden mochten best wat moeite doen om hem opnieuw warm te maken voor de jazz. Het levert een humoristisch verhaal op waarin veel vaart zit en het orkest zich kan uitleven in verschillende stijlen.

Karakterkoppen

'Ik herinner me vooral een bepaald moment waarop ik in het park rustig de krant zit te lezen en er plots allemaal muziekinstrumenten op me afkomen', zegt Paquet. 'Live uit zich dat in muziek die aansluit bij free jazz. Maar op andere momenten klinkt het orkest episch of symfonisch.'

Zes componisten uit de entourage van

Ik begon jazzmuzikanten te tekenen omdat ik verslaafd was aan de donkere, mysterieuze sfeer die rond jazz hing.

TEKENAAR
PHILIP PAQUET

het Brussels Jazz Orchestra schreven muziek bij een bepaalde strip. Ze leggen stuk voor stuk hun eigen accenten. Vaganée: 'Zo koos Bert Joris voor een gesynchroniseerde soundtrack bij het verhaal 'The Portrait'. Als er iets gebeurt in het verhaal, zoals een tekening waarin een slag wordt uitgedeeld, dan hoor je dat in de muziek. In een ander verhaal zie je een aan lager wal geraakte saxofonist een solo spelen: dan speelt ook de rest van het orkest niet. Andere scores zijn dan weer niet zo strikt op de noot geschreven. In

'We moeten breeddenkend zijn', zegt Vaganée. 'In het verleden hebben we al veel kruisprojecten opgezet met klassiek en popreperatoire. Jazz mengen met andere kunstvormen is voor ons een extra uitdaging, en het geeft ons tegelijk de kans ons publiek te verruimen. Dat blijft heel belangrijk in een klein land als België.'

Nachtleven

Ook voor Paquet is deze samenwerking een unieke kans om zijn grafisch werk bekend te maken. Hij behoort samen met onder anderen Brecht Evens, Judith Vanistendael en Randall C tot een talentvolle lichting stripmakers en illustratoren die zelf hun eigen weg gevonden hebben. Sinds hij door het Brussels Jazz Orchestra gevraagd is, zit zijn jazzgerelateerd werk opnieuw in de lift. Hij bereidt een strip voor over het nachtleven, dat een onuitputtelijke inspiratiebron is. 'Eigenlijk begon ik jazzmuzikanten te tekenen omdat ik verslaafd was aan de donkere, mysterieuze sfeer die rond jazz hing. In mijn jonge jaren kon je me met mijn pijp aantreffen in Antwerpse cafés als De Muziekdoos en De Muze. Het paste bij de plaatjes die ik in mijn hoofd kreeg bij het lezen van de biografieën van de grote jazziconen.' Qua stijl waren de Franse striptekenaar Tardi en Franquin een aanknopingspunt. Vooral het boek 'Zwartkijken' van die laatste was een blikopener: 'Alleen zwarte inkt, donker en heel cynisch.'

Zowel Paquet als Vaganée hoopt aan de huidige Graphicology-tournee, die vooral binnenlandse data telt, nog een reeks buitenlandse concerten toe te voegen. 'Veel organisatoren spitsen toch de oren als ik over het project vertel', zegt Vaganée.

Ondertussen is er ook al een spin-off ontstaan. Af en toe laat het Frank Vaganée Trio zich live begeleiden door Cyclop Max, het tagtoolproject waarbij Paquet samen met scenarist Gilliom tekenperformances houdt. 'Eigenlijk draaien we hier de rollen van 'Graphicology' om: de jazzmuzikanten spelen hun muziek en wij improviseren er live-animaties op. Tekenen blijft voor mij toch vooral een verhaal vertellen: dat kan je in een strip, maar evengoed in één illustratie.'

Graphicology, a visual jazzscore, zaterdag 27 oktober in Flagey in Brussel, donderdag 1 november op de Boekenbeurs in Antwerpen, later onder meer in CC Luchtbal, CC Mechelen en deSingel.

www.philippaquet.com
www.brusselsjazzorchestra.com

De tekenaar achternagezeten door de leden van het jazzorkest. © GRAPHICOLOGY

het verhaal 'The Bird' legt Dieter Limbourg eerder een gemoedstoestand vast. Net als in 'The Blues', ligt de nadruk daar op de sfeer. Net die afwisseling in stijl, kleur, sound en energie maakt het voor ons interessant.'

Paquet is onder de indruk van de ijver van de componisten. 'Zo belde Bert Joris om meer informatie over een bepaald personage te vragen. Het was een fijne verrassing dat bepaalde muzikale thema's aan een bepaald personage gekoppeld werden en dus ook terugkomen. Zo is het een echte visual jazzscore geworden. Voor mij was het dan weer een meevaller dat de bandleden over echte karakterkoppen beschikken.'

De lof is wederzijds. Vaganée: 'We hebben flink moeten lachen met onze metamorfose in stripfiguren. Philip is er niet alleen in geslaagd bepaalde fysieke gelijkenissen vast te leggen, ook de karakters van de muzikanten komen af en toe tot uiting.'

Voor het Brussels Jazz Orchestra, dat dit jaar opviel door Oscarwinst voor de soundtrack van 'The Artist' en volgend jaar zijn twintigste verjaardag viert, zijn zulke multidisciplinaire projecten levensnoodzakelijk.